

Hans Pauli Strøm, samfelagsfrøðingur:

Vónandi eru ikki fleiri lík í lastini

- Eg eri ikki dapurskygður um framtíðina, men tá er eisini neyðugt at fáa trygd fyri at peningaheimurin ikki hevur fleiri lík í lastini, sigur Hans Pauli Strøm, samfelagsfrøðingur

Ongantið áður hava so nógv fólk flutt av landinum, og útlitini til at hetta fær ein enda, eru ikki góð.

- Tað er tó eingin nýggj støða hjá føroyingum, tí teir hava altíð verið fúsir at flyta har arbeiðið er til teirra, sigur Hans Pauli Strøm.

Nettofráflytingin, sum Hans Pauli Strøm kallar fyrbrigdið, tá fleiri fólk flyta av landinum, í mun til tey ið flyta inn, hevur staðið við og versnað seinastu árin.

- Nettofráflytingin hevur seinastu árin verið í tveimum bylgjum. Ein í 1989, tá fólk við leysum tilknýti til Føroyar fóru av landinum aftur, tí einki arbeiði var til teirra. Í 1990 var nettofráflytingin minus 1013, og árið eftir hasaði av aftur, sigur Hans Pauli Strøm.

Flyta har arbeiði er

1. árstjórnin í ár er netto-talið fyrri fráflyting minus 255. Hetta er óvanligt nógv, og sambært frágreiðingini sæst, at teir hava fýrafaldað talið fyrri árið.

- Hvønn týðning hevur tað fyrri landið, at slík fólkaflyting fer fram?

- Tað hevur altíð verið vanligt í Føroyum, at fólk fara og koma, alt eftir, hvussu arbeiðsumstøðurnar eru.

- Tú kanst siga, at tað er gagnligt fyrri samfelagið, at so er.

- Samstundis noyðast vit at ásanna, at hetta er einki minni enn ein menniskjanslig vanlukka fyrri t.d. barnafamiljur, sum noyðast at ríma av landinum.

- Alt týður uppá, at tey ikki flyta við góðum, men hava kent seg kroystan til tað.

- Hinvegin, hvussu hevði verið statt, um fólk ikki sluppu av landinum?

- Felags fyrri fólk í Føroyum er eisini, at tey ikki avmarkað seg fakliga. Tey taka tað arbeiðið, sum er at fáa. Her hevur markið millum Danmark og Føroyar

Hans Pauli Strøm, samfelagsfrøðingur: - Tað, at fólk flyta av landinum er fyrst og fremst eitt samfelagsligt sjúkuvekin, og sjúkan eitur vinnuløysi

verið lættari enn t.d. millum fakkbólkur í Danmark. Fólk flyta lættari av landinum hjá okkum, enn t.d. danir flyta millum býir í Danmark.

Samfelagsligt sjúkuvekin

- Tað, at fólk flyta av landinum er fyrst og fremst vegna vinnuløysi. Flytingin er eitt samfelagsligt sjúkuvekin.

Sjúkan er vinnuløysið.

- Vandur er fyrri, at fólk ikki flyta heimaftur, tá tað vónandi verður meira arbeiði í Føroyum. Tað er spurningur, sum vit mugu seta okkum í hesum døgum.

Stóru fólkaflytingarnar í 50' og 60' árunum stóðust av, at tað stutt sagt ikki var nógv at gera. Talan var ikki um samfelagsligt skráðl, sum í dag.

- Í 70' og 80' árunum fluttu fólk heimaftur. Eitt nú tá oljukreppan kom í Danmark í 1973, vísa töluni greitt, at tá fluttu nógv fólk heim beinanvegin.

- Í dag er fólkaflytingin so stór, at tað er ivasamt, um vend fæst í aftur, heldur Hans Pauli Strøm.

Festa røtur har tey búgva

- Fólk sum komu heim úr

Danmark fyrri 15 - 20 árum síðan, eru kanska farin avstað aftur nú. Tað er ivasamt um tey enn einferð fara at bróta upp úr nýggjum og koma heimaftur.

- Hinvegin, so kunnu fólk eisini festa røtur í tí samfelag tey koma til. Tað er heldur ikki vist, at tey koma aftur.

- Sum sagt, vanlukkan er arbeiðsløysið. Eingin peningur er til, og vit kunnu ikki tvinga fiskin upp á land. Tí er neyðugt at finna nýggjar leiðir at ganga í innan vinnulívið.

- Hvør hevur ábyrgdina av vinnuløysinum?

- Tað hava teir fólkavaldu fyrst og fremst, harnæst teir leiðarar, sum hava vinnutöluni um hendi, umframt peningastovnarir.

- Hesir hava ábyrgdina av samfelagnum, og mugu verða meira idnrir til tess at finna nýggjar vinnugreinar og vinnuvegir.

- Tað krevur hugflog og ídni. So er bert at vóna, at teir hava tað, sigur Hans Pauli Strøm.

Sorgarleikur kann ikki gerast upp í tølum

Hann er ikki dapurskygður um framtíðina í Føroyum, men heldur at vit mugu finna stöð til teimum, sum nú bert lata standa til.

- Eg havi ikki skil fyrri figgjarmálum, rentum o.ø., men eru ikki fleiri lík í lastini í peningaheiminum, so er ein vón fyrri framman.

- Eitt nú varð mettt í fjør, at arbeiðsløysið í ár fór at verða 50%. Tað var tóbettur ikki rætt mettt. Í juni mánað er arbeiðsløysitalið komin niður á 18%, so tann vanlukkan kom ikki, sum mettt í fjør, sigur Hans Pauli Strøm.

- Menniskjansligi sorgarleikurin, sum tað hevur verið hjá teimum, ið noyðdust at fara frá øllum herheima, av tí at møguleiki ikki var til livsins upphald, kann ikki mætast í hagtølum, kann-ingum ella frágreiðingum.

Dagny

Sambært fyrribils frágreiðingini frá Ráðgevaandi nevndini:

Maður kemur ikki aftur í mans stað

Sambært fyrribils frágreiðingini hjá Ráðgevaandi nevndini vaks arbeiðsløysið við 1300 fólki til 4.500 í januar mánað í ár. Í mai mánað vóru 4.700 arbeiðsløys í Føroyum.

Samstundis sum figgjarmálmur gerast alt meira torførar, flyta fólk í stórum tali av landinum.

Mett verður, at umleið 2000 fólk flyta av landinum í ár. Tað svarar til 40 fólk av 1000.

Eingi hagtøl eru fyrri, hvørji hesi fólk eru ella hvørjir aldursbólkar talan er um. Mest sannlíkt er, at hetta eru ungar barnafamiljur, sum ikki vita sær nakr-

an vinnuveg ella hava vónir um at kunna livbjarga sær í Føroyum.

Umframt hesi eru útflytarar ungfólk í útbúgvingarørindum. Í frágreiðingini verður eisini sagt, at tey ungu, sum verða liðug at lesa, heldur ikki koma heimaftur.

Vanligt hevur verið at talið av ungum lesandi, ið fara av landinum, er á somu stødd sum talið av teimum, ið koma aftur eftir lokna útbúgving. Tað gera tey ikki í dag, nú einki arbeiði er til teirra, sambært byrbils frágreiðingini hjá Ráðgevaandi nevndini.

Dagny

Kømur í Vesturbýnum

3 kømur við felags køki og baðirumi til leigu.

Tlf. 44814

